

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Bydgoszczy

LBY.410.001.04.2018

**WYSTĄPIENIE
POKONTROLNE**

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/001 – Wykonanie budżetu państwa w 2017 r.
Jednostka kontrolowana	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu, ul. Królowej Jadwigi 43, 88-100 Inowrocław ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Ewa Słowik – Kierownik GOPS ² (dowód: akta kontroli str. 2)
Podstawa prawna	art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli - Delegatura w Bydgoszczy
Kontroler	Andrzej Maciejki – główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/24/2018 z 2 lutego 2018 r. (dowód: akta kontroli str. 1)

II. Cel i zakres kontroli

Celem kontroli była ocena wykorzystania w 2017 r. przez GOPS dotacji celowych z budżetu państwa na realizację wybranych zadań zleconych z zakresu administracji rządowej⁴, tj. na wsparcie rodzin w ramach Programu Rodzina 500+⁵ oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego⁶, pod względem legalności, rzetelności i gospodarności. Ocenie podlegały w szczególności: realizacja wydatków na ww. zadania zlecone, w tym uzyskane efekty; przyznawanie i wypłata świadczeń; działania podejmowane wobec dłużników oraz sporządzanie wybranych sprawozdań.

W 2017 r. GOPS otrzymał dotacje: na świadczenia wychowawcze i ich obsługę w kwocie 8 245,7 tys. zł oraz na realizację zadań w zakresie świadczeń z funduszu alimentacyjnego i jego obsługi w kwocie 484,1 tys. zł.

Podstawą sformułowania oceny wymienionych obszarów były w szczególności następujące działania kontrolne:

- badanie wykorzystania i rozliczenia wybranych dotacji, w tym analiza efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
- szczegółowe badanie wybranej próby 55 postępowań o ustalenie prawa do świadczeń w zakresie prawidłowości przyznania i wypłacania,
- szczegółowe badanie wybranej próby ośmiu postępowań prowadzonych w stosunku do dłużników,
- analiza prawidłowości i terminowości przekazywania wybranych sprawozdań⁷.

Szerszy opis działań kontrolnych przedstawiono w części IV. Wyniki kontroli.

¹ Dalej: „GOPS”.

² Dalej: „Kierownik”. Od 1 kwietnia 2011 r.

³ Dz. U. z 2017 r. poz. 524; dalej: „ustawa o NIK”.

⁴ Dalej: „zadania zlecone”.

⁵ Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. z 2017 r. poz. 1851, ze zm.), dalej: „ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci”.

⁶ Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2017 r. poz. 489, ze zm.), dalej: „ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów”.

⁷ Rb-50 o wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego; sprawozdań z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego.

III. Ocena kontrolowanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie⁸ wykorzystanie w 2017 r. przez GOPS dotacji celowych z budżetu państwa na zadania zlecone dotyczące przyznawania i wypłaty świadczeń wychowawczych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Pozytywną ocenę uzasadnia przede wszystkim:

- prawidłowe zrealizowanie powierzonych zadań, w tym przyznawanie we wszystkich 55 badanych sprawach świadczeń osobom spełniającym ustawowe kryteria oraz terminowa wypłata należnych świadczeń;
- podejmowanie, bez zbędnej zwłoki, działań wobec dłużników alimentacyjnych, zgodnie z przepisami ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- terminowe przekazanie kwartalnych sprawozdań z realizacji zadania dotyczącego świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz miesięcznych sprawozdań z realizacji zadania dotyczącego świadczenia wychowawczego;
- prawidłowe sporządzenie sprawozdania budżetowego Rb-50 o wydatkach za IV kwartał 2017 r. oraz terminowe przekazywanie tych sprawozdań za poprzednie kwartały 2017 r.

W badanym zakresie stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły m.in.:

- niedokonywania weryfikacji danych wnioskodawcy i jego rodziny w rejestrach PESEL przed wydaniem decyzji przyznających świadczenie alimentacyjne lub wychowawcze (w 56,4% z 55 badanych postępowań),
- wadliwych (nierzetelnych lub niepełnych) uzasadnień decyzji przyznających ww. świadczenia (16,4% z 55 badanych decyzji),
- niepoinformowania wnioskodawcy o natychmiastowej wykonalności decyzji, zgodnie z art. 27 ust. 3 ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, we wszystkich 40 badanych decyzjach przyznających świadczenia wychowawcze,
- przekazania ze zwłoką do organu właściwego dwóch z trzech wniosków o przyznanie świadczeń wychowawczych.

Uzasadnienie decyzji ma istotne znaczenie dla stosowania zasady przekonywania wyrażonej w art. 11 Kpa⁹, a realizowanej na podstawie art. 107 § 3 Kpa. Stanowi integralną część decyzji i jego zadaniem jest wyjaśnienie rozstrzygnięcia. Nadanie decyzji na mocy prawa rygору natychmiastowej wykonalności ma istotne znaczenie dla wnioskodawcy i zgodnie z zasadą udzielania informacji prawnej stronom (art. 9 Kpa) powinien zostać o tym poinformowany w decyzji administracyjnej.

Powyższe nieprawidłowości nie miały wpływu na wysokość przyznanych świadczeń oraz nie wpłynęły na wydatkowanie dotacji celowych ww. zadań, stąd nie miały wpływu na ocenę ogólną.

IV. Wyniki kontroli

Opis stanu faktycznego

1. W 2017 r. na realizację zadań finansowanych lub dofinansowanych z dotacji z budżetu państwa GOPS otrzymał – za pośrednictwem Urzędu Gminy w Inowrocławiu¹⁰ – 14 073,4 tys. zł. Łączna kwota objętych kontrolą dotacji przyznanych w 2017 r. wyniosła 8 729,8 tys. zł, z tego:

- na wsparcie rodziny w ramach Programu Rodzina 500+ (dział 855, rozdz. 85501) 8 245,7 tys. zł;

⁸ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna.

⁹ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1257, ze zm.); dalej: „Kpa”.

¹⁰ Dalej: „Urząd”.

- na świadczenia z funduszu alimentacyjnego (dział 855, w ramach rozdziału 85502¹¹) 484,1 tys. zł.

Dotację na świadczenia z funduszu alimentacyjnego wykorzystano w całości. Wydatki na Program Rodzina 500+ wyniosły 8 241,2 tys. zł (99,9%). Wydatkowane kwoty na badane zadania zlecone stanowiły 62,1% wszystkich otrzymanych przez GOPS w 2017 r. dotacji.

(dowód: akta kontroli str. 9, 13-15, 117-118)

GOPS szacował wielkość niezbędnych środków i przekazywał wymagane informacje bezpośrednio do Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy¹². GOPS występował o przekazanie kwot dotacji zgodnie z faktycznym zapotrzebowaniem. Nie stwierdzono przypadków otrzymania dotacji w kwotach niższych niż zapotrzebowanie. GOPS w rozliczeniu wydatków zadań zleconych przekazywanych do K-PUW (pismo z 9 listopada 2017 r.) wskazał na niedobór środków na świadczenia wychowawcze w kwocie 168,3 tys. zł. Decyzją Wojewody Kujawsko-Pomorskiego¹³ z 7 grudnia 2017 r. zwiększono plan dotacji (dział 855 rozdz. 85501) o tę kwotę.

Środki na wykonanie zadań z zakresu świadczeń wychowawczych i z funduszu alimentacyjnego wpłynęły do GOPS w terminach i kwotach umożliwiających ich realizację.

(dowód: akta kontroli str. 231, 234, 238-251)

2. Dotacje zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem i terminowo rozliczone. Dnia 31 grudnia 2017 r. GOPS dokonał zwrotu niewykorzystanych dotacji na konto Gminy Inowrocław w wysokości:

- 4,5 tys. zł przeznaczonych na realizację Programu Rodzina 500+,
- 10,2 tys. zł przeznaczonych na świadczenia realizowane w ramach działu 855 rozdz. 85502.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego zostały wydatkowane w kwocie 484,1 tys. zł, w tym koszty obsługi wyniosły 14,1 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 9-15)

W 2017 r. GOPS otrzymał zgodnie z planem na świadczenia wychowawcze 8 245,7 tys. zł. W ramach tych środków zaplanowano koszty obsługi świadczenia wychowawczego w wysokości 123,7 tys. zł, tj. 1,5% kwoty dotacji. Wykorzystano kwotę 8 241,2 tys. zł, w tym na świadczenia (§ 3110) 8 120,5 tys. zł. Pozostałe środki w wysokości 4,5 tys. zł zostały zwrócone do Gminy Inowrocław. Łącznie wydatkowano na koszty obsługi świadczenia wychowawczego 120,7 tys., tj. 1,46% otrzymanej dotacji.

(dowód: akta kontroli str. 9, 13-15, 117-118)

3. W 2017 r. z upoważnienia Wójta wydano 981 decyzji przyznających świadczenia wychowawcze i 32 decyzji odmownych. Przyczyną odmowy przyznania prawa do świadczenia było przekroczenie kryterium dochodowego uprawniającego do świadczenia na pierwsze dziecko (w 31 sprawach) i przebywanie całej rodziny poza granicami Polski (jedna sprawa).

(dowód: akta kontroli str. 184, 186, 199)

¹¹ Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego.

¹² Dalej: „K-PUW”.

¹³ Dalej: „Wojewoda”.

Badaniem kontrolnym objęto losowo wybranych 40 postępowań w sprawie ustalenia prawa do świadczeń wychowawczych¹⁴ zakończonych w 2017 r. wydaniem decyzji pozytywnej. Ustalono, że przyznano świadczenia wychowawcze w prawidłowej wysokości, uprawnionym osobom i wypłacono je w wymaganym terminie. Stwierdzono jednakże nieprawidłowości, które opisano w sekcji „Ustalone nieprawidłowości” niniejszego wystąpienia.

(dowód: akta kontroli str. 187-198)

Na 31 grudnia 2017 r. stan należności z tytułu nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych wyniósł 5,2 tys. zł (w tym odsetki 173,52 zł) i dotyczył dwóch osób. W 2017 r. wydano pięć decyzji ustalających i nakazujących zwrot nienależnie pobranych świadczeń. W trzech sprawach kwotę nienależnie pobranych świadczeń rozłożono na raty.

Informację o nienależnie pobranym świadczeniu GOPS uzyskał w wyniku analizy złożonej przez wnioskodawców dokumentacji (zaświadczeń) na następny „nowy okres” oraz w związku z uzyskaniem np. świadczenia rodzicielskiego przyznawanego przez pracowników GOPS (informacja z urzędu). Poprawa warunków finansowych wnioskodawcy skutkowała przekroczeniem kryterium dochodowego, tj. limitu dochodu uprawniającego do świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko.

(dowód: akta kontroli str. 162-183, 186, 227)

W 2017 r. z upoważnienia Wójta wydano 76 decyzji przyznających świadczenia z funduszu alimentacyjnego i sześć odmownych. Przyczyną odmowy przyznania prawa do świadczenia było przekroczenie kryterium dochodowego uprawniającego do świadczenia. Badaniem kontrolnym objęto losowo wybranych 15 postępowań w sprawie ustalenia prawa do świadczeń alimentacyjnych zakończonych w 2017 r. wydaniem decyzji pozytywnej. Ustalono, że przyznano świadczenia alimentacyjne w prawidłowej wysokości, uprawnionym osobom i wypłacono je w wymaganym terminie. Stwierdzono jednakże nieprawidłowości, które opisano w sekcji „Ustalone nieprawidłowości” niniejszego wystąpienia.

(dowód: akta kontroli str. 51-65, 114-116)

Należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wraz z odsetkami na koniec 2017 r. wyniosły 4 472,4 tys. zł i były o 551,5 tys. zł wyższe niż w 2016 r. (3 920,9 tys. zł). Od dłużników alimentacyjnych wyegzekwowano w ciągu roku 93,3 tys. zł, co stanowiło 19,9% wypłaconych świadczeń. W 2016 r. od dłużników alimentacyjnych wyegzekwowano 81,5 tys. zł, tj. 15,5% wypłaconych w tym okresie świadczeń. Kierownik GOPS podała, że główną przyczyną niskiej skuteczności w egzekwowaniu środków była zła sytuacja majątkowa dłużników, związana m.in. z bezrobociem, ubóstwem, wykluczeniem zawodowym.

(dowód: akta kontroli str. 3, 6, 50, 236-237)

Analiza postępowań prowadzonych w 2017 r. wobec pięciu dłużników alimentacyjnych¹⁵ wykazała, że podejmowano wobec nich bez zbędnej zwłoki odpowiednie działania, przewidziane w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów¹⁶. Pracownicy GOPS z upoważnienia Wójta zgłaszali dłużników

¹⁴ Wybrano 20 spraw dotyczących „starego okresu”, które wpłynęły w 2017 r. (wszystkie z sierpnia i września 2017 r. – 18 spraw i dwie pozostałe z 2017 r.) oraz 20 spraw dotyczących „nowego okresu” (wybrano co 20 spraw z rejestru wniosków).

¹⁵ Dokonano wyboru pięciu dłużników alimentacyjnych o najwyższym zadłużeniu w 2017 r. spośród 176 osób.

¹⁶ Po każdorazowo wydanej decyzji przyznającej świadczenia z funduszu alimentacyjnego Kierownik GOPS z upoważnienia Wójta występowała do komornika sądowego o przyłączenie się do egzekucji należności wypłacanych z funduszu alimentacyjnego przeciwko dłużnikowi.

alimentacyjnych do Krajowego Rejestru Długów Biura Informacji Gospodarczej. W 2017 r. było 56 takich zgłoszeń.

(dowód: akta kontroli str. 18-19, 49, 66-69)

4. Kwartalne sprawozdania z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów zostały sporządzone prawidłowo i przekazane Wojewodzie w wymaganym terminie¹⁷.

(dowód: akta kontroli str. 73-113)

Miesięczne sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego zostały sporządzone prawidłowo i przekazane Wojewodzie w wymaganym terminie¹⁸.

(dowód: akta kontroli, str. 185)

Kwoty badanych dotacji zostały prawidłowo wykazane w kwartalnych sprawozdaniach Rb-50 o wydatkach. Były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej prowadzonej w GOPS. Sprawozdanie Rb-50 za IV kwartał 2017 r. przekazano do Urzędu 31 stycznia 2018 r.

(dowód: akta kontroli str. 117-120)

W zakresie prowadzonych analiz sprawozdań rzeczowo-finansowych z realizacji ww. zadań Kierownik GOPS podała w wyjaśnieniu, że analiz takich nie dokonywano.

(dowód: akta kontroli str. 231, 235)

W 2017 r. nie prowadzono w GOPS kontroli wykorzystania świadczeń w ramach Programu Rodzina 500+.

(dowód: akta kontroli str. 231, 235)

W wyniku realizacji Programu Rodzina 500+ według stanu na 31 grudnia 2017 r. uzyskano następujące efekty:

- świadczenia wychowawcze pobierało 1 037 rodzin, tj. o 98 więcej w stosunku do stanu na 31 grudnia 2016 r. (939 rodzin);
- świadczenia wychowawcze wypłacono na 1564 dzieci, tj. o 123 więcej w stosunku do stanu na 31 grudnia 2016 r. (1 441 dzieci);
- ilość wypłaconych świadczeń w 2017 r. wyniosła 16 276, tj. o 3 993 więcej w stosunku do roku 2016 (12 283).

W Gminie na 31 grudnia 2017 r. świadczenia wychowawcze otrzymało 68,0% dzieci do 18 roku życia i w porównaniu do roku 2016 nastąpił wzrost o 9%¹⁹.

Z funduszu alimentacyjnego skorzystały 63 rodziny²⁰ i wypłacono 1 200 świadczeń²¹.

(dowód: akta kontroli str. 16-17, 228, 236-237)

¹⁷ Termin został określony w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie sprawozdań z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2015 r. poz. 2324), uchylonym z dniem 1 sierpnia 2017 r. W sprawozdaniach od III kwartału 2017 r. zastosowanie miało rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 września 2017 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2017 r. poz. 1812).

¹⁸ Termin został określony w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 lutego 2016 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego (Dz. U. z 2016 r. poz. 212), uchylonym z dniem 1 sierpnia 2017 r. Obowiązujące od 1 października 2017 r. rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 września 2017 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1813).

¹⁹ Na 31 grudnia 2016 r. – z 2443 dzieci do 18 roku życia, pobierano świadczenia na 1441 dzieci. Na 31 grudnia 2017 r. – z 2301 dzieci do 18 roku życia, pobierano świadczenia na 1564 dzieci.

²⁰ W 2016 r. – 73 rodziny.

²¹ W 2016 r. – 1367 świadczeń.

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W 31 z 55 badanych spraw²² (56,4%) przed wydaniem decyzji nie dokonano weryfikacji danych wnioskodawcy i jego rodziny w rejestrach PESEL. Było to niezgodne z art. 15a ust. 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz art. 17 ust. 1 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

Kierownik GOPS wyjaśniła m.in., że wynikało to z nadmiernego skumulowania zadań na okres zasiłkowy 2017/2018 i trwający jeszcze okres 2016/2017. Podała, że taka sytuacja – gdy okresy zasiłkowe nałożyły się – zdarzyła się po raz pierwszy i istniała obawa, że mogą nie zostać zachowane terminy wydania decyzji administracyjnych. Dodała, że weryfikacja PESEL była stosowana już po wydaniu decyzji administracyjnej, a aktualnie brakujące informacje zostały uzupełnione i stosowane są na bieżąco.

(dowód: akta kontroli, str. 114-116, 187-198, 233-234)

2. W 81,8% badanych 55 decyzji stwierdzono nieprawidłowości w zakresie uzasadnienia faktycznego i prawnego (16,4%), sentencji (1,8%) lub pouczenia (72,7%), w tym:

- w pięciu sprawach²³ w decyzjach ustalających prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego w uzasadnieniu stanu faktycznego podano nierzetelne informacje dotyczące orzeczeń i ugód sądowych, ustalających wysokość zasądzonych alimentów²⁴;
- w sprawie nr 1107 w sentencji decyzji z 1 września 2017 r. w pkt. 1 nie podano okresu, na jaki przyznano kwotę 500 zł. Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci świadczenie dotyczyło „starego okresu” i przysługiwało na dwa miesiące (sierpień i wrzesień). Zgodnie z listą wypłat świadczenie wychowawcze wypłacono prawidłowo za te miesiące;
- we wszystkich 40 analizowanych decyzjach ustalających prawo do świadczeń wychowawczych nie zawarto informacji o tym, że decyzje te, zgodnie z art. 27 ust. 3 ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, są natychmiast wykonalne. Nadanie decyzji na mocy prawa rygору natychmiastowej wykonalności ma istotne znaczenie dla wnioskodawcy i zgodnie z zasadą udzielania informacji prawnej stronom (art. 9 Kpa) powinien zostać o tym poinformowany w decyzji administracyjnej;
- uzasadnienie dwóch decyzji o przyznaniu świadczenia wychowawczego (faktyczne i prawne) nie odnosiło się do rozstrzyganej sprawy i było sporządzone nierzetelnie²⁵;

²² W 7 sprawach o przyznanie prawa z funduszu alimentacyjnego (KMP nr : 9/16, 49/05, 69/00, 407/06, 60/09, 131/03, 78/10) i w 24 sprawach o przyznanie świadczenia wychowawczego (nr: 101, 120, 200, 260, 340, 380; 1107, 1101, 1112, 1097, 1104, 1106, 1102, 1103, 1096, 1099, 1100, 1105, 1095, 1108, 1110, 1111, 1098, 1038).

²³ O przyznanie świadczenia z funduszu alimentacyjnego (KMP nr: 49/05, 69/00, 131/03, 78/10, 123/06).

²⁴ [1] w sprawie KMP 49/05 – w uzasadnieniu decyzji z 4 września 2017 r. podano, że wyrokiem zaocznym z 25 września 2007 r. Sąd Rejonowy w Inowrocławiu orzekł o zasądzeniu alimentów na rzecz małoletniego dziecka w wysokości 500,00 zł, natomiast zgodnie z przywołanym wyrokiem kwota ta wyniosła 200 zł. W późniejszym okresie nastąpiło zwiększenie kwoty alimentów; [2] w sprawie KMP 69/00 – w uzasadnieniu decyzji z 5 września 2017 r. powołano się na nieaktualny wyrok z 6 lipca 2000 r., w miejsce którego alimenty ustalono wyrokiem z 20 listopada 2008 r.; [3] w sprawie KMP 131/03 – w uzasadnieniu decyzji z 6 września 2017 r. podano błędną datę wyroku, tj. 17 sierpnia 2010 r. zamiast 11 maja 2010 r.; [4] w sprawie KMP 78/10 – w uzasadnieniu decyzji z 6 września 2017 r. podano błędną datę protokołu ugody, tj. 4 września 2015 r. zamiast 2 września 2015 r.; [5] w sprawie KMP 123/06 – w uzasadnieniu decyzji z 6 września 2017 r. podano, że o zasądzeniu alimentów w kwocie 370 zł orzekł Sąd Okręgowy w Bydgoszczy wyrokiem z 2 maja 2012 r., natomiast kwota ta została ustalona w drodze ugody sądowej z 22 maja 2012 r. przed Sądem Rejonowym w Bydgoszczy.

²⁵ [1] W sprawie nr 1106 w uzasadnieniu decyzji z 1 września 2017 r. wskazano na spełnieniu kryterium dochodu rodziny w przeliczeniu na osobę, tj. 800 zł, w sytuacji, gdy dochód ten przekraczał podaną kwotę. Dochód ten nie przekraczał jednak kwoty 1 200 zł i z uwagi na to, że członkiem rodziny była osoba niepełnosprawna, przysługiwało świadczenie wychowawcze. W uzasadnieniu prawnym błędnie wskazano na art. 5 ust. 3 ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, zamiast na art. 5 ust. 4. [2] W sprawie nr 1095 wniosek dotyczył kolejnego dziecka, natomiast uzasadnienie faktyczne i prawne decyzji z 16 sierpnia 2017 r. dotyczyło świadczenia wychowawczego przyznanego na pierwsze dziecko. Pomimo że w tej sprawie

- uzasadnienie dwóch innych decyzji nie wyjaśniło w pełni rozstrzygnięcia, ograniczającego okres świadczenia wychowawczego²⁶.

Uzasadnienie decyzji ma istotne znaczenie dla stosowania zasady przekonywania wyrażonej w art. 11 Kpa, a realizowanej na podstawie art. 107 § 3 Kpa²⁷. Stanowi integralną część decyzji i jego zadaniem jest wyjaśnienie rozstrzygnięcia.

(dowód: akta kontroli str. 155-161, 184, 187-191, 195-226)

W powyższym zakresie Kierownik GOPS wyjaśniła, że:

- brak podania w sentencji decyzji administracyjnej czasookresu przyznania świadczenia lub pomyłka w użyciu odpowiedniego uzasadnienia rozstrzyganej sprawy jest przeoczeniem, które nastąpiło w wyniku pomyłki pracownika. Niezależnie jednak od tego świadczenia były przyznawane i realizowane w sposób prawidłowy;
- art. 27 ust. 3 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci jest zawarty w podstawie prawnej. Od dnia 7 marca 2018 r. wszystkie wydawane decyzje przyznające świadczenie wychowawcze będą miały informacje o rygorze natychmiastowej wykonalności.

(dowód: akta kontroli str. 229-234)

3. W badanym okresie w dwóch sprawach²⁸ Kierownik GOPS z upoważnienia Wójta uznając, że mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, przekazała ze zwłoką wnioski wraz z dokumentami Regionalnemu Ośrodkowi Polityki Społecznej²⁹. Okres pomiędzy wpływem wniosku do GOPS a przekazaniem go do ROPS wyniósł 40 i 55 dni, co także miało wpływ na wydłużenie terminu rozpatrzenia wniosków przez właściwy organ.

Stosownie do art. 65 § 1 Kpa jeżeli organ administracji publicznej, do którego podanie wniesiono, jest niewłaściwy w sprawie, niezwłocznie przekazuje je do organu właściwego.

(dowód: akta kontroli str. 252-267)

Kierownik GOPS wyjaśniła m.in., że:

- w związku z przeoczeniem wnioski te zostały wpisane do spisu spraw na okres zasiłkowy 2017/2018,
- dopiero podczas szczegółowej weryfikacji wniosków stwierdzono, że jeden z rodziców przebywa poza granicami kraju i przekazano je do ROPS.

(dowód: akta kontroli str. 268-269)

---

kryterium dochodu nie obowiązywało, skierowano 9 sierpnia 2017 r. zapytania w celu weryfikacji dochodu (weryfikacja w systemie informatycznym Ministerstwa Finansów, weryfikacja informacji o składkach na ubezpieczenie społeczne).

²⁶ [1] w sprawie nr 220 w uzasadnieniu decyzji z 14 września 2017 r. nie odniesiono się w stanie faktycznym i prawnym do przyczyny skróconego okresu przyznania świadczenia dla K. K. Nie została przywołana treść art. 4 ust. 3 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, zgodnie z którym świadczenie wychowawcze przysługuje osobom uprawnionym do dnia ukończenia przez dziecko 18. roku życia. Natomiast szczegółowe wyliczenie terminu wyjaśnia art. 112 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2017 r. poz. 459, ze zm.). [2] W sprawie nr 280 w uzasadnieniu decyzji z 15 września 2017 r. nie odniesiono się w stanie faktycznym i prawnym do przyczyny skróconego okresu przyznania świadczenia dla S. L. Nie została przywołana treść art. 4 ust. 3 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, zgodnie z którym świadczenie wychowawcze przysługuje osobom uprawnionym do dnia ukończenia przez dziecko 18. roku życia. Ponadto nie powołano art. 5 ust. 2 ww. ustawy, wyjaśniającego sposób wyliczenia świadczenia za niepełny miesiąc.

²⁷ Art. 107 § 3 Kpa stanowi, że uzasadnienie faktyczne decyzji powinno w szczególności zawierać wskazanie faktów, które organ uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, oraz przyczyn, z powodu których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, zaś uzasadnienie prawne - wyjaśnienie podstawy prawnej decyzji, z przytoczeniem przepisów prawa.

²⁸ [1] sprawa nr 12/2017 - wniosek z 8 sierpnia 2017 r. przekazany do ROPS 2 października 2017 r. – po 55 dniach. W piśmie K-PUW z 12 lutego 2018 r. skierowanym do GOPS (wpływ 12 marca 2018 r., pismo wcześniej skierowano do MOPS w Inowrocławiu) podał, że element koordynacji istniał tylko w okresie 1-24 października 2017 r. i przekazał wniosek celem rozpatrzenia prawa do świadczenia wychowawczego od 25 października 2017 r. GOPS przystąpił do rozpoznania wniosku. Do pisma K-PUW załączył decyzję wydaną 21 lutego 2018 r. z upoważnienia Wojewody na okres 1-24 października 2017 r. [2] sprawa nr 13/2017 - wniosek z 23 sierpnia 2017 r. przekazany do ROPS 2 października 2017 r. – po 40 dniach. Brak dalszych informacji od ROPS i od Wojewody.

²⁹ Dalej: „ROPS”.

V. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt. 5 ustawy o NIK, wnosi o:

1. Zwiększenie nadzoru nad przestrzeganiem procedury przyznającej świadczenia wychowawcze i alimentacyjne, zwłaszcza w zakresie weryfikacji danych wnioskodawcy i członków jego rodziny w rejestrach PESEL.
2. Sporządzanie w decyzjach przyznających świadczenia wychowawcze i alimentacyjne prawidłowych uzasadnień faktycznych i prawnych oraz przestrzeganie zasady informowania strony co do natychmiastowej wykonalności decyzji.
3. Niezwłoczne przekazywanie, według właściwości, wniosków o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego, w sytuacji, gdy mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

*Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń*

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy.

*Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag i
wykonania wniosków*

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań. W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz,   marca 2018 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy

kontroler
Andrzej Maciejski
główny specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
Barbara Antkiewicz

.....
podpis

.....
podpis